Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2023/2528

14.11.2023

ROZHODNUTIE RADY (EÚ) 2023/2528

z 9. októbra 2023

o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 148 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ([1]),

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([2]),

po porade s Výborom regiónov,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť ([3]),

keďže:

(1) Členské štáty a Únia majú pracovať na rozvoji koordinovanej stratégie zamestnanosti so zameraním najmä na podporu kvalifikovanej, vyškolenej a adaptabilnej pracovnej sily, ako aj na trhy práce, ktoré sú orientované na budúcnosť a reagujú na hospodárske zmeny, a to v záujme dosiahnutia cieľov plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku, vyváženého rastu, vysokej úrovne ochrany životného prostredia a zlepšenia jeho kvality, stanovených v článku 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). Členské štáty majú považovať podporu zamestnanosti za záležitosť spoločného záujmu a koordinovať svoje zodpovedajúce činnosti v Rade s prihliadnutím na vnútroštátne skúsenosti týkajúce sa zodpovednosti sociálnych partnerov.

(2) Únia má bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a diskriminácii a podporovať sociálnu spravodlivosť a ochranu, rovnosť medzi ženami a mužmi, solidaritu medzi generáciami a ochranu práv dieťaťa, ako sa stanovuje v článku 3 Zmluvy o EÚ. Pri vymedzovaní a vykonávaní svojich politík a činností má Únia prihliadať na požiadavky spojené s podporou vysokej úrovne zamestnanosti, so zárukou primeranej sociálnej ochrany, s bojom proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, vysokou úrovňou vzdelávania a odbornej prípravy a ochranou ľudského zdravia, ako sa stanovuje v článku 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“).

(3) Únia v súlade so ZFEÚ vypracovala a vykonáva nástroje na koordináciu politík v oblasti hospodárstva a zamestnanosti. Súčasťou uvedených nástrojov sú usmernenia pre politiky zamestnanosti členských štátov (ďalej len „usmernenia“) uvedené v prílohe k rozhodnutiu Rady (EÚ) 2022/2296 ([4])a hlavné smery hospodárskych politík členských štátov a Únie stanovené v odporúčaní Rady (EÚ) 2015/1184 ([5]), ktoré spolu tvoria integrované usmernenia. Vzhľadom na vzájomnú prepojenosť medzi členskými štátmi sa integrovanými usmerneniami má riadiť vykonávanie politiky v členských štátoch a Únii. Výsledný súbor koordinovaných politík Únie a vnútroštátnych politík a reforiem by mal byť vhodným celkovým súborom udržateľných politík v oblastiach hospodárstva a zamestnanosti a v sociálnej oblasti, ktorým by sa mal dosiahnuť pozitívny vplyv presahujúci aj na pracovné trhy a spoločnosť ako celok a ktorý by mal účinne reagovať na strednodobé i dlhodobé výzvy, ako aj na následky kríz, ako je napríklad pandémia ochorenia COVID-19 či aktuálna útočná vojna Ruska proti Ukrajine a rastúce životné náklady.

([1]) Stanovisko z 13. septembra 2023 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).
([2]) Stanovisko z 20. septembra 2023 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).
([3]) Stanovisko z 11. júla 2023 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).
([4]) Rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/2296 z 21. novembra 2022 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov (Ú. v. EÚ L 304, 24.11.2022, s. 67).
([5]) Odporúčanie Rady (EÚ) 2015/1184 zo 14. júla 2015 o hlavných smeroch hospodárskych politík členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 192, 18.7.2015, s. 27).

(4) S cieľom posilniť hospodársky a sociálny pokrok, podporiť zelenú a digitálnu transformáciu, posilniť priemyselnú základňu Únie a dosiahnuť inkluzívne, konkurencieschopné a odolné pracovné trhy v Únii by členské štáty mali riešiť nedostatok pracovnej sily a zručností a podporovať kvalitné vzdelávanie, odbornú prípravu, odborné vzdelávanie a prípravu orientované na budúcnosť, celoživotné zvyšovanie úrovne zručností a získavanie nových zručností, ako aj účinné aktívne politiky trhu práce a lepšie kariérne príležitosti, a to posilnením prepojení medzi vzdelávacím systémom a trhom práce a uznávaním zručností, vedomostí a kompetencií získaných prostredníctvom neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.

(5) Usmernenia sú v súlade s Paktom stability a rastu, existujúcimi právnymi predpismi Únie a rôznymi iniciatívami Únie vrátane odporúčaní Rady zo 14. júna 2021 ([6]), z 29. novembra 2021 ([7]), z 5. apríla 2022 ([8]), zo 16. júna 2022 ([9]), z 28. novembra 2022 ([10]), z 8. decembra 2022 ([11]) a z 30. januára 2023 ([12]), odporúčania Komisie (EÚ) 2021/402 ([13]), uznesenia Rady z 26. februára 2021 ([14]), oznámení Komisie o budovaní hospodárstva, ktoré pracuje v prospech ľudí: akčný plán pre sociálne hospodárstvo ([15]), o akčnom pláne digitálneho vzdelávania na roky 2021 – 2027 ([16]), o stratégii v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 ([17]), o balíku opatrení v oblasti zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím ([18]), o európskej stratégii v oblasti starostlivosti ([19]), o Priemyselnom pláne v kontexte Zelenej dohody určenom pre vek emisnej neutrálnosti ([20]), o posilnení sociálneho dialógu v Európskej únii ([21]), o lepšom posudzovaní distribučného vplyvu politík členských štátov ([22]), rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2316 ([23]) a (EÚ) 2023/936 ([24]), smerníc Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2041 ([25]), (EÚ) 2022/2381 ([26]) a (EÚ) 2023/970 ([27]).

([6]) Odporúčanie Rady (EÚ) 2021/1004 zo 14. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európska záruka pre deti (Ú. v. EÚ L 223, 22.6.2021, s. 14).
([7]) Odporúčanie Rady z 29. novembra 2021 týkajúce sa metód zmiešaného učenia v záujme vysokokvalitného a inkluzívneho primárneho a sekundárneho vzdelávania (Ú. v. EÚ C 504, 14.12.2021, s. 21).
([8]) Odporúčanie Rady z 5. apríla 2022 o budovaní mostov pre účinnú spoluprácu v oblasti vysokoškolského vzdelávania v Európe (Ú. v. EÚ C 160, 13.4.2022, s. 1).
([9]) Odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 týkajúce sa európskeho prístupu k mikrocertifikátom pre celoživotné vzdelávanie a zamestnateľnosť (Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 10), odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 týkajúce sa individuálnych vzdelávacích účtov (Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 26), odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 o zabezpečení spravodlivej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo (Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 35) a odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 o vzdelávaní zameranom na zelenú transformáciu a udržateľný rozvoj (Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 1).
([10]) Odporúčanie Rady z 28. novembra 2022 týkajúce sa iniciatívy Cesta k úspechu v škole, ktorým sa nahrádza odporúčanie Rady z 28. júna 2011 o politikách na zníženie predčasného ukončovania školskej dochádzky (Ú. v. EÚ C 469, 9.12.2022, s. 1).
([11]) Odporúčanie Rady z 8. decembra 2022 týkajúce sa prístupu k cenovo dostupnej, vysokokvalitnej dlhodobej starostlivosti (Ú. v. EÚ C 476, 15.12.2022, s. 1) a odporúčanie Rady z 8. decembra 2022 o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve: barcelonské ciele do roku 2030 (Ú. v. EÚ C 484, 20.12.2022, s. 1).
([12]) Odporúčanie Rady z 30. januára 2023 o primeranom minimálnom príjme zaručujúcom aktívne začleňovanie (Ú. v. EÚ C 41, 3.2.2023, s. 1).
([13]) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2021/402 zo 4. marca 2021 týkajúce sa účinnej aktívnej podpory zamestnanosti po kríze spôsobenej ochorením COVID-19 (EASE) (Ú. v. EÚ L 80, 8.3.2021, s. 1).
([14]) Uznesenie Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030) (Ú. v. EÚ C 66, 26.2.2021, s. 1).
([15]) COM(2021) 778 final.
([16]) COM(2020) 624 final.
([17]) COM(2021) 101 final.
([18]) Balík opatrení v oblasti zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím na zlepšenie výsledkov osôb so zdravotným postihnutím na trhu práce – zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie – Európska komisia (europa.eu).
([19]) COM(2022) 440 final.
([20]) COM(2023) 62 final.
([21]) COM(2023) 38 a 40 final.
([22]) COM(2022) 494 final.
([23]) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2316 z 22. decembra 2021 o Európskom roku mládeže (2022) (Ú. v. EÚ L 462, 28.12.2021, s. 1).
([24]) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/936 z 10. mája 2023 o Európskom roku zručností (Ú. v. EÚ L 125, 11.5.2023, s. 1).
([25]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2041 z 19. októbra 2022 o primeraných minimálnych mzdách v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2022, s. 33).
([26]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2381 z 23. novembra 2022 o zlepšení rodovej vyváženosti medzi riadiacimi pracovníkmi kótovaných spoločností a súvisiacich opatreniach (Ú. v. EÚ L 315, 7.12.2022, s. 44.)
([27]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania (Ú. v. EÚ L 132, 17.5.2023, s. 21).

(6) V európskom semestri sa spájajú rôzne nástroje do jedného zastrešujúceho rámca pre integrovanú mnohostrannú koordináciu politík v oblasti hospodárstva a zamestnanosti a dohľad nad týmito politikami v rámci Únie. Pri presadzovaní environmentálnej udržateľnosti, produktivity, spravodlivosti a makroekonomickej stability európsky semester spája zásady Európskeho piliera sociálnych práv a sociálneho prehľadu, ktorý je jeho nástrojom na monitorovanie, a poskytuje príležitosť pre intenzívne zapojenie sociálnych partnerov, občianskej spoločnosti a iných zainteresovaných strán. Podporuje tiež plnenie cieľov udržateľného rozvoja. Politiky Únie a členských štátov v oblasti hospodárstva a zamestnanosti by mali ísť ruka v ruke so spravodlivým prechodom Únie na klimaticky neutrálne, environmentálne udržateľné a digitálne hospodárstvo, pričom ich cieľom by malo byť zlepšenie konkurencieschopnosti, zabezpečenie primeraných pracovných podmienok, podpora inovácie, sociálnej spravodlivosti, rovnakých príležitostí a vzostupná sociálno-hospodárska konvergencia a riešenie nerovností a regionálnych rozdielov.

(7) Zmena klímy a ostatné výzvy súvisiace so životným prostredím, potreba zabezpečiť spravodlivú zelenú transformáciu, budúci prechod na energetickú nezávislosť, vyššia konkurencieschopnosť emisne neutrálneho priemyslu a potreba zabezpečiť otvorenú strategickú autonómiu Európy, ako aj rozvoj digitalizácie, umelej inteligencie a platformového hospodárstva, nárast telepráce a demografické zmeny hlboko transformujú hospodárstva a spoločnosti Únie. Únia a jej členské štáty majú spolupracovať s cieľom účinne a proaktívne riešiť takýto štrukturálny vývoj a podľa potreby prispôsobiť existujúce systémy, pričom by mali uznávať úzku vzájomnú prepojenosť hospodárstiev a trhov práce členských štátov, a súvisiace politiky. To si vyžaduje koordinované, ambiciózne a účinné politické opatrenia na úrovni Únie, ako aj na vnútroštátnej úrovni a zároveň uznávanie úlohy sociálnych partnerov, a to v súlade so ZFEÚ a s právnymi predpismi Únie o správe hospodárskych záležitostí a pri zohľadnení Európskeho piliera sociálnych práv. Takéto politické opatrenia by mali zahŕňať oživenie udržateľných investícií, obnovený záväzok vykonávať v náležitej postupnosti reformy, ktoré posilňujú udržateľný a inkluzívny hospodársky rast, vytváranie kvalitných pracovných miest, produktivitu, primerané pracovné podmienky, sociálnu a územnú súdržnosť, vzostupnú sociálno-hospodársku konvergenciu, odolnosť a uplatňovanie fiškálnej zodpovednosti.

Ako sa uvádza v odporúčaní Rady zo 16. júna 2022 o vzdelávaní zameranom na zelenú transformáciu a udržateľný rozvoj, systematické začleňovanie rozmeru vzdelávania a odbornej prípravy do iných politík súvisiacich so zelenou transformáciou a udržateľným rozvojom z celoživotného hľadiska môže podporiť vykonávanie týchto politík. Podpora by sa mala poskytovať z existujúcich únijných programov financovania, a najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([28]) a z fondov politiky súdržnosti vrátane Európskeho sociálneho fondu plus zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 ([29])a Európskeho fondu regionálneho rozvoja, ktorý sa riadi nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 ([30]), ako aj z Fondu na spravodlivú transformáciu zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 ([31]). Politické opatrenia by mali byť kombináciou opatrení na strane ponuky a dopytu, pričom by sa mal zároveň zohľadňovať vplyv takýchto opatrení na hospodárstvo, životné prostredie, zamestnanosť a sociálnu oblasť.

(8) V Európskom pilieri sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia v novembri 2017 ([32]), sa stanovuje dvadsať zásad a práv na podporu dobre fungujúcich a spravodlivých trhov práce a systémov sociálneho zabezpečenia, ktoré sú rozdelené do troch kategórií: rovnaké príležitosti a prístup na trh práce, spravodlivé pracovné podmienky a sociálna ochrana a začleňovanie. Tieto zásady a práva strategicky usmerňujú Úniu a zabezpečujú, aby prechod na klimatickú neutrálnosť, environmentálnu udržateľnosť, digitalizáciu a dopad demografických zmien boli sociálne spravodlivé a náležité a zachovávali územnú súdržnosť. Európsky pilier sociálnych práv a s ním súvisiaci sociálny prehľad predstavujú referenčný rámec na monitorovanie výsledkov členských štátov v oblasti zamestnanosti a sociálnej oblasti, na podporu reforiem a investícií na národnej,

([28]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

([29]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013 (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 21).

([30]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60).

([31]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 1).

([32]) Medziinštitucionálne vyhlásenie Európskeho piliera sociálnych práv (Ú. v. EÚ C 428, 13.12.2017, s. 10).

regionálnej a miestnej úrovni a na zosúladenie „sociálnych“ a „trhových“ aspektov v dnešnom modernom hospodárstve, a to aj prostredníctvom podpory sociálneho hospodárstva. Komisia 4. marca 2021 predložila Akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv (ďalej len „akčný plán“) zahŕňajúci ambiciózne, ale realistické hlavné cieľové hodnoty Únie v oblasti zvyšovania zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby a doplnkové čiastkové cieľové hodnoty na rok 2030, ako aj revidovaný sociálny prehľad.

(9) Hlavy štátov alebo predsedovia vlád 8. mája 2021 na sociálnom samite v Porte uznali, že vykonávaním Európskeho piliera sociálnych práv sa posilní úsilie Únie o digitálnu, zelenú a spravodlivú transformáciu a prispeje sa k dosiahnutiu vzostupnej sociálnej a hospodárskej konvergencie a k riešeniu demografických výziev. Zdôraznili, že sociálny rozmer, sociálny dialóg a aktívne zapojenie sociálnych partnerov sú základom sociálneho trhového hospodárstva s vysokou konkurencieschopnosťou a uvítali nové hlavné cieľové hodnoty Únie. Potvrdili svoje odhodlanie, ktoré sa stanovuje v strategickom programe Európskej Rady na roky 2019 – 2024, pokračovať v prehlbovaní vykonávania Európskeho piliera sociálnych práv na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni s náležitým ohľadom na príslušné právomoci a zásady subsidiarity a proporcionality. Napokon zdôraznili, že je dôležité pozorne sledovať – a to aj na najvyššej úrovni – pokrok dosiahnutý pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a plnení hlavných cieľových hodnôt Únie na rok 2030.

(10) Hlavné cieľové hodnoty Únie na rok 2030 v oblasti zamestnanosti (aspoň 78 % obyvateľstva vo veku 20 – 64 rokov by malo byť zamestnaných), zručností (aspoň 60 % všetkých dospelých by sa malo každý rok zúčastňovať na odbornej príprave) a znižovania chudoby (aspoň o 15 miliónov menej ľudí by malo byť ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením vrátane piatich miliónov detí), ktoré uvítali hlavy štátov alebo predsedovia vlád 8. mája 2021 na sociálnom samite v Porte a na zasadnutí Európskej rady v júni 2021, pomôžu spolu so sociálnym prehľadom pri monitorovaní pokroku v uplatňovaní zásad Európskeho piliera sociálnych práv ako súčasti rámca koordinácie politík v kontexte európskeho semestra. Okrem toho sa členské štáty na základe sociálneho samitu v Porte vyzvali, aby stanovili ambiciózne národné cieľové hodnoty, ktoré náležite zohľadnia východiskovú pozíciu každej krajiny a ktoré by mali predstavovať primeraný príspevok k dosiahnutiu hlavných cieľových hodnôt Únie na rok 2030. V období medzi septembrom 2021 a júnom 2022 členské štáty na výzvu Komisie predložili svoje národné cieľové hodnoty. Na zasadnutí Rady pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti (EPSCO) v júni 2022 ministri zdôraznili význam dôkladného sledovania pokroku, ktorý sa dosiahol pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a plnení hlavných cieľových hodnôt Únie na rok 2030. Preto sú národné ciele teraz zahrnuté v Spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2023 a budú ešte viac začlenené do nástrojov monitorovania v rámci európskeho semestra. Poradné orgány Rady EPSCO okrem toho sfinalizovali kľúčové posolstvá s cieľom poskytnúť podkladové informácie pre diskusiu o semestri na zasadnutí Rady EPSCO v júni 2023, a to o možnom rámci na posilnenie posudzovania a monitorovania rizík pre vzostupnú sociálnu konvergenciu v Únii.

(11) Po invázii Ruska na Ukrajinu Európska rada vo svojich záveroch z 24. februára 2022 odsúdila kroky Ruska, ktorých cieľom je oslabiť európsku a celosvetovú bezpečnosť a stabilitu, a vyjadrila solidaritu s ukrajinským ľudom, pričom zdôraznila porušenie medzinárodného práva a zásad Charty Organizácie Spojených národov zo strany Ruska. V súčasnej situácii dočasná ochrana poskytnutá vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/382 ([33]) ponúka rýchlu a účinnú pomoc vysídleným osobám utekajúcim pred útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine v krajinách Únie a umožňuje týmto vysídleným osobám požívať v celej Únii minimálne práva poskytujúce náležitú úroveň ochrany. Účasťou na trhoch práce Únie môžu osoby vysídlené z Ukrajiny prispieť k posilneniu hospodárstva Únie a pomôcť podporiť svoju krajinu a ľudí doma. V budúcnosti môžu získané skúsenosti a zručnosti prispieť k obnove Ukrajiny. Dočasná ochrana poskytuje deťom a mladistvým bez sprievodu právo na poručníctvo alebo opatrovníctvo a prístup k vzdelávaniu a starostlivosti v detstve. Členské štáty by mali zapojiť sociálnych partnerov do navrhovania, vykonávania a hodnotenia politických opatrení zameraných na riešenie výziev v oblasti zamestnanosti a zručností vrátane výziev týkajúcich sa uznávania kvalifikácií vyplývajúcich z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine. Sociálni partneri zohrávajú kľúčovú úlohu pri zmierňovaní dôsledkov vojny z hľadiska zachovania zamestnanosti a výroby.

([33]) Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

(12) Pri reformách trhu práce vrátane vnútroštátnych mechanizmov stanovovania miezd by sa mali dodržiavať vnútroštátne postupy sociálneho dialógu a autonómia sociálnych partnerov s cieľom zabezpečiť spravodlivé mzdy, ktoré umožňujú dôstojnú životnú úroveň, udržateľný rast a vzostupnú sociálno-hospodársku konvergenciu. Takéto reformy by mali poskytovať široké posúdenie sociálno-hospodárskych faktorov vrátane zlepšení v otázkach udržateľnosti, konkurencieschopnosti, inovácie, vytvárania kvalitných pracovných miest, pracovných podmienok, chudoby zamestnaných osôb, vzdelávania, odbornej prípravy a zručností, verejného zdravia, sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia, ako aj reálnych príjmov. V tomto ohľade Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a ďalšie fondy Únie podporujú členské štáty pri vykonávaní reforiem a investícií, ktoré sú v súlade s prioritami Únie, aby sa hospodárstva a spoločnosti EÚ stali udržateľnejšími a odolnejšími a lepšie pripravenými na zelenú a digitálnu transformáciu v meniacej sa situácii po pandémii ochorenia COVID-19. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine ešte viac zhoršila už existujúce sociálno-hospodárske výzvy. Členské štáty a Únia by mali naďalej zabezpečovať, aby sa zmiernili sociálne vplyvy, vplyvy na zamestnanosť a hospodárske vplyvy a aby bola transformácia sociálne spravodlivá a náležitá, tiež vzhľadom na skutočnosť, že väčšia otvorená strategická autonómia a zrýchlená zelená transformácia pomôžu znížiť závislosť od dovozu energie a iných strategických výrobkov a technológií najmä z Ruska. Je nevyhnutné posilňovať odolnosť a usilovať sa o vytváranie inkluzívnej a odolnej spoločnosti, v ktorej sú ľudia chránení, dokážu predvídať a zvládať zmeny a môžu sa aktívne podieľať na fungovaní spoločnosti a hospodárstva.

Na podporu zmien postavenia na trhu práce je potrebný ucelený súbor aktívnych politík trhu práce, ktorý pozostáva z dočasných a zacielených stimulov na prijímanie do zamestnania a na zmenu pracovného miesta, politík v oblasti zručností, vrátane učenia sa zameraného na zelenú transformáciu a udržateľný rozvoj, a zacielených, účinných a prispôsobiteľných služieb zamestnanosti, najmä vzhľadom na zelenú a digitálnu transformáciu, ako sa zdôrazňuje okrem iného aj v odporúčaní Komisie (EÚ) 2021/402 a v odporúčaní Rady zo 16. júna 2022 týkajúcom sa zabezpečenia spravodlivej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo. Mali by sa zabezpečiť dôstojné pracovné podmienky vrátane bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a fyzického aj duševného zdravia pracovníkov.

(13) Je potrebné riešiť diskrimináciu vo všetkých jej formách, zabezpečiť rodovú rovnosť a podporovať zamestnanosť mladých ľudí. Mal by sa zabezpečiť rovnaký prístup a príležitosti pre všetkých a mala by sa znížiť chudoba a sociálne vylúčenie, najmä v prípade detí, osôb so zdravotným postihnutím a Rómov, predovšetkým zabezpečením účinného fungovania trhov práce a primeraných a inkluzívnych systémov sociálnej ochrany, ako sa uvádza v odporúčaní Rady z 8. novembra 2019 a v odporúčaní Rady z 30. januára 2023 o primeranom minimálnom príjme zaručujúcom aktívne začleňovanie ([34]), a odstraňovaním prekážok, ktoré bránia inkluzívnemu vzdelávaniu zameranému na budúcnosť, odbornej príprave a celoživotnému vzdelávaniu a účasti na trhu práce, a to okrem iného aj prostredníctvom investícií do vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve v súlade s Európskou zárukou pre deti a s odporúčaním Rady o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve (ďalej len „barcelonské ciele do roku 2030“), a prostredníctvom investícií do digitálnych a zelených zručností v súlade s akčným plánom digitálneho vzdelávania, odporúčaním Rady o vzdelávaní zameranom na zelenú transformáciu a udržateľný rozvoj, a v súlade s odporúčaním Rady týkajúcim sa iniciatívy Cesta k úspechu v škole. Včasný a rovnaký prístup k cenovo dostupnej vysokokvalitnej dlhodobej starostlivosti v súlade s odporúčaním Rady o prístupe k cenovo dostupnej vysokokvalitnej dlhodobej starostlivosti a služby zdravotnej starostlivosti, vrátane prevencie a podpory zdravotnej starostlivosti, sú obzvlášť dôležité, najmä vzhľadom na potenciálne budúce zdravotné riziká a v kontexte starnúcich spoločností.

Viac by sa mal využívať potenciál osôb so zdravotným postihnutím prispievať k hospodárskemu rastu a sociálnemu rozvoju, a to v súlade so stratégiou v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím ([35]), v ktorej sa členské štáty vyzývajú, aby stanovili ciele v oblasti zamestnanosti a vzdelávania dospelých pre osoby so zdravotným postihnutím. Nové technológie a meniace sa pracoviská v celej Únii umožňujú pružnejšiu organizáciu práce, ako aj lepšiu produktivitu a rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom a zároveň prispievajú k plneniu ekologických záväzkov Únie. Tento vývoj takisto prináša na trhy práce nové výzvy, ktoré ovplyvňujú pracovné podmienky ľudí, zdravie a bezpečnosť pri práci i prístup k sociálnej ochrane pracovníkov. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa nové spôsoby práce premietli do kvalitných pracovných miest a zdravých pracovísk a aby sa pritom zachovali zavedené pracovné a sociálne práva a posilnil sa európsky sociálny model.

([34]) Odporúčanie Rady z 30. januára 2023 o primeranom minimálnom príjme zaručujúcom aktívne začleňovanie (Ú. v. EÚ C 41, 3.2.2023, s. 1).

([35]) COM(2021) 101 final.

(14) Integrované usmernenia by mali slúžiť ako základ odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré môže Rada adresovať členským štátom. Členské štáty majú v plnej miere využívať svoje zdroje v rámci iniciatívy REACT-EU zriadenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2221 ([36]), ktorá posilňuje fondy politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 a Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD) do roku 2023. V dôsledku súčasnej krízy na Ukrajine bolo nariadenie (EÚ) 2020/2221 ďalej doplnené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/562 ([37]), ako aj ďalšou zmenou nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 ([38]), pokiaľ ide o zvýšené zálohové platby na iniciatívu REACT-EU a o nové jednotkové náklady, s cieľom pomôcť urýchliť integráciu ľudí odchádzajúcich z Ukrajiny a vstupujúcich do Únie, ako sa stanovuje v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/613 ([39]).

Okrem toho by členské štáty mali v programovom období 2021 – 2027 v plnej miere využívať Európsky sociálny fond plus, Európsky fond regionálneho rozvoja, Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, a ďalšie fondy Únie vrátane Fondu na spravodlivú transformáciu, ako aj Fondu InvestEU, zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 ([40]), a to na podporu kvalitných pracovných miest a sociálnych investícií, v boji proti chudobe, sociálnemu vylúčeniu a diskriminácii, na zlepšenie prístupnosti a začlenenia a na posilnenie príležitostí na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu pracovnej sily, ako aj celoživotného vzdelávania, vysokokvalitného vzdelávania a odbornej prípravy vrátane digitálnej gramotnosti a zručností pre všetkých s cieľom vybaviť občanov vedomosťami a kvalifikáciami, ktoré si vyžaduje digitálne a zelené hospodárstvo. Členské štáty majú tiež v plnej miere využívať Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie, zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/691 ([41]), na podporu pracovníkov prepustených v dôsledku veľkých reštrukturalizačných udalostí, ako je pandémia ochorenia COVID-19, a sociálno-ekonomických transformácií, ktoré sú výsledkom globálnych trendov, ako aj technologických a environmentálnych zmien. Hoci sú integrované usmernenia adresované členským štátom a Únii, mali by sa vykonávať v partnerstve so všetkými národnými, regionálnymi a miestnymi orgánmi, v úzkej spolupráci s parlamentmi, ako aj so sociálnymi partnermi a zástupcami občianskej spoločnosti.

(15) Výbor pre zamestnanosť a Výbor pre sociálnu ochranu majú monitorovať vykonávanie príslušných politík so zreteľom na usmernenia a v súlade so svojimi príslušnými mandátmi vyplývajúcimi zo zmluvy. Uvedené výbory a ďalšie prípravné orgány Rady zapojené do koordinácie hospodárskych a sociálnych politík majú úzko spolupracovať. Malo by sa pokračovať v dialógu medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o politikách, najmä pokiaľ ide o usmernenia členských štátov.

(16) Uskutočnili sa konzultácie s Výborom pre sociálnu ochranu,

([36]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2221 z 23. decembra 2020, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o dodatočné zdroje a vykonávacie opatrenia na poskytovanie pomoci na podporu obnovy po kríze spojenej s pandémiou COVID-19 vrátane jej sociálnych dôsledkov a na prípravu zeleného, digitálneho a odolného oživenia hospodárstva (REACT-EU) (Ú. v. EÚ L 437, 28.12.2020, s. 30).

([37]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/562 zo 6. apríla 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe (CARE) (Ú. v. EÚ L 109, 8.4.2022, s. 1).

([38]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

([39]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/613 z 12. apríla 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o zvýšené predbežné financovanie zo zdrojov REACT-EU a zavedenie jednotkových nákladov (Ú. v. EÚ L 115, 13.4.2022, s. 38).

([40]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30).

([41]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/691 z 28. apríla 2021 o Európskom fonde na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie (EGF), ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1309/2013 (Ú. v. EÚ L 153, 3.5.2021, s. 48).

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Usmernenia pre politiky zamestnanosti členských štátov, ktoré sú stanovené v prílohe k rozhodnutiu (EÚ) 2022/2296, zostávajú v platnosti aj v roku 2023 a členské štáty ich zohľadnia vo svojich politikách zamestnanosti a v programoch reforiem.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Luxemburgu 9. októbra 2023

Za Radu
predsedníčka
Y. DÍAZ PÉREZ